

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLA BILAN O'YIN FAOLIYATINI TASHKIL ETISH

Hamrayeva Dilafro'z Safarovna

Qashqadaryo viloyati G'uzor tumani 3-DMTT direktori

Xudoyqulova Sayyora

Murodova Zebuniso

Ergasheva Madina

Tarbiyachilar

Annotatsiya: *Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yin faoliyatini tashkil etish juda muhimdir, chunki bu yosh davrida bola psixologik va jismoniy rivojlanishning eng muhim bosqichlarini boshdan kechiradi. Quyida maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yin faoliyatini tashkil etishning ahamiyati, usullari va asosiy tamoyillari haqida maqola keltiriladi.*

Kalit so'zlar: *bolalar, psixologik, o'yin faoliyati, rivojlanish, yangi bilim, muvofiqlik, jismoniy o'yinlar.*

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yin faoliyatining ahamiyati.

O'yin faoliyatining ahamiyati.

Rivojlanishning har tomonlama qo'llab-quvvatlash: O'yinlar bolalarning jismoniy, aqliy, ijtimoiy va hissiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir qiladi. Masalan, qurilish o'yinlari va boshqotirmalar motorik ko'nikmalarni rivojlantiradi, rolli o'yinlar esa ijtimoiy munosabatlar va hissiyotlarni boshqarish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Ijodkorlik va fantaziya rivoji: O'yin bolalarga o'z tasavvurlari va fantaziyalarini ifodalash imkonini beradi. Bu ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi va ularning kelajakda muammolarni hal qilishda innovatsion yechimlar topishiga yordam beradi.

O'zini ifodalash va o'zini tanitish: O'yin orqali bolalar o'z hissiyotlarini, fikrlarini va istaklarini ifoda etadilar. Bu esa ularning o'zini tanitish va o'zini anglash qobiliyatlarini mustahkamlaydi.

O'yin turlari.

Jismoniy o'yinlar: Bu o'yinlar bolalarning jismoniy rivojlanishi uchun muhimdir. Yugurish, sakrash, to'p o'ynash kabi o'yinlar bolaning motorik ko'nikmalarini mustahkamlaydi va ularning sog'lig'ini yaxshilaydi.

Rolli o'yinlar: Bolalar turli rollarga kirib, hayotiy vaziyatlarni o'ynab ko'radilar. Bu o'yinlar ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi va o'zaro munosabatlarni boshqarish qobiliyatlarini oshiradi.

Konstruktiv o'yinlar: Qurilish o'yinlari va boshqotirmalar bolalarning analitik fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Ushbu o'yinlar orqali bolalar muammolarni hal qilish, rejalashtirish va mantiqiy fikrlashni o'rganadilar.

Ta'limiy o'yinlar: Raqamlar, harflar, ranglar va shakllarni o'rganishga mo'ljallangan o'yinlar bolalarning bilim darajasini oshiradi va ularning maktabga tayyorgarligini yaxshilaydi.

O'yin faoliyati bolalarning rivojlanishida katta rol o'ynaydi. O'yinlar orqali bolalar:

Kognitiv rivojlanish: O'yinlar orqali bolalar atrof-muhitni o'rganishadi, yangi bilim va ko'nikmalarni egallashadi. Ular muammolarni hal qilishni, mantiqiy fikrlashni va qaror qabul qilishni o'rganadilar.

Kognitiv rivojlanish:

Atrof-muhitni o'rganish: O'yinlar bolalarga atrof-muhitni o'rganish va tushunish imkonini beradi. Ular tabiat, texnika, jamiyat va boshqa sohalar haqida yangi bilimlar olishadi.

Yangi bilim va ko'nikmalarni egallash: O'yin jarayonida bolalar yangi bilimlarni o'zlashtiradilar va ko'nikmalarni rivojlantiradilar. Masalan, ranglar, shakllar va raqamlarni o'rganish uchun maxsus ta'limiy o'yinlar mavjud.

Muammolarni hal qilish: Boshqotirmalar va qurilish o'yinlari bolalarga muammolarni hal qilish ko'nikmasini o'rgatadi. Ular o'yin davomida turli xil vaziyatlarni hal qilish orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantiradilar.

Mantiqiy fikrlash va qaror qabul qilish: O'yinlar orqali bolalar mantiqiy fikrlash va qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantiradilar. Misol uchun, ta'limiy o'yinlar bolalarning analitik fikrlash qobiliyatlarini oshiradi va ularni muammolarni hal qilishga undaydi. Ijodiy rivojlanish: O'yin bolalarning tasavvur qilish va ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantiradi. Rangli o'yinchoqlar, konstruktorlar va rasm chizish faoliyatlari bolalar ijodini oshiradi.

Ijodiy rivojlanish:

Tasavvur qilish va ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish: O'yin bolalarning tasavvur qilish va ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantiradi. Bolalar o'yin jarayonida turli xil rollarni o'ynab, fantaziyalarini amalga oshiradilar.

Rangli o'yinchoqlar va konstruktorlar: Rangli o'yinchoqlar va konstruktorlar bolalarning ijodkorlik qobiliyatini oshiradi. Ular turli shakllar va obrazlar yaratish orqali o'z fantaziyalarini ifodalaydilar.

Rasm chizish faoliyatlari: Rasm chizish va bo'yash faoliyatlari bolalarga o'z tasavvurlarini ifodalash imkonini beradi. Bu faoliyatlar bolalarning ijodkorlik qobiliyatini va nozik motorik ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Jismoniy rivojlanish: Harakatli o'yinlar bolalarning muvofiqlik, chaqqonlik va jismoniy kuchini oshiradi. Bu o'yinlar orqali motorika qobiliyatlari rivojlanadi.

Jismoniy rivojlanish:

Muvofiqlik va chaqqonlik: Harakatli o'yinlar bolalarning muvofiqlik va chaqqonlik qobiliyatlarini rivojlantiradi. Yugurish, sakrash va to'p o'ynash kabi o'yinlar bolaning jismoniy ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Jismoniy kuch: Harakatli o'yinlar bolalarning jismoniy kuchini oshiradi va ularning sog'lig'ini yaxshilaydi. Bu o'yinlar orqali motorika qobiliyatlari rivojlanadi. Misol uchun, yugurish, sakrash va to'p o'ynash kabi o'yinlar bolalarning jismoniy sog'lig'ini yaxshilaydi.

Ijtimoiy va hissiy rivojlanish: O'yinlar bolalarga birgalikda ishlash, boshqalar bilan hamkorlik qilish va ijtimoiy munosabatlarni o'rganishda yordam beradi. Ular his-tuyg'ularini ifodalash va boshqalarni tushunishni o'rganadilar.

Birgalikda ishlash: O'yinlar bolalarga birgalikda ishlash va boshqalar bilan hamkorlik qilishni o'rgatadi. Guruh o'yinlari bolalarga jamoa bo'lib ishlashni va umumiy maqsadga erishishni o'rgatadi.

Ijtimoiy munosabatlar: Rolli o'yinlar bolalarga turli xil ijtimoiy vaziyatlarni o'rganish va ularda to'g'ri munosabatlarni shakllantirishga yordam beradi.

His-tuyg'ularni ifodalash: O'yinlar bolalarga his-tuyg'ularini ifodalash va boshqalarni tushunishni o'rgatadi. Bu ularning hissiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir qiladi.

O'yin faoliyatini tashkil etish usullari.

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yin faoliyatini tashkil etishda quyidagi usullardan foydalanish mumkin:

Rolli o'yinlar: Bolalar turli rollarni o'z zimmalariga olib, o'zlarini kattalar rovida sinab ko'rishadi. Masalan, do'kon o'ynash, shifokor yoki o'qituvchi bo'lish. Bu usul bolalarning ijtimoiy qobiliyatlarini oshiradi.

Konstruktor o'yinlari: Lego va boshqa konstruktorlar orqali bolalar turli narsalarni yaratishadi, bu ularning tasavvur qilish va mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Harakatli o'yinlar: Sport o'yinlari, to'p bilan o'ynash, raqs va boshqa harakatli o'yinlar bolalarning jismoniy rivojlanishiga yordam beradi.

Didaktik o'yinlar: Bu o'yinlar bolalarning bilim olishiga qaratilgan bo'lib, harflarni o'rganish, sanash, ranglarni ajratish kabi maqsadlarni ko'zda tutadi.

Tabiat bilan bog'liq o'yinlar: Tashqarida o'ynash, tabiatni o'rganish bolalarning ekologik savodxonligini oshiradi va atrof-muhitni qadrlashga o'rgatadi.

O'yin faoliyatini tashkil etishning asosiy tamoyillari.

Bola markaziyligi: O'yin faoliyatida bolalarning qiziqishlari va ehtiyojlari markaziy o'rinni egallashi kerak. Har bir bolaning individual xususiyatlarini hisobga olish zarur.

Erkinlik va ijodkorlik: Bolalarga o'yin jarayonida erkinlik berish va ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun sharoit yaratish muhimdir.

Qiziqarli va o'rgatuvchi: O'yinlar qiziqarli bo'lishi bilan birga, bola uchun yangi bilim va ko'nikmalarni ham berishi lozim.

Munosabat va hamkorlik: O'yinlar bolalar o'rtasida ijtimoiy munosabatlarni rivojlantirish va hamkorlikni o'rganishga yordam berishi kerak.

Xavfsizlik: O'yin faoliyatida bolalarning xavfsizligi ta'minlanishi zarur. O'yin maydonchasi va o'yinchoqlar xavfsiz va bolaning yoshiga mos bo'lishi lozim.

Xulosa:

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yin faoliyatini tashkil etish ularning har tomonlama rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. O'yinlar orqali bolalar nafaqat bilim olishadi, balki ijodkorlik, ijtimoiy munosabatlar va jismoniy qobiliyatlarini ham rivojlantiradilar. Shu sababli, ota-onalar va tarbiyachilar bolalar uchun qiziqarli va foydali o'yin muhitini yaratishlari kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://cyberleninka.ru/article/n/maktabgacha-yoshdagi-bolalarda-o-yin-faoliyatini-rivojlantirish>
2. <https://cyberleninka.ru/article/n/maktabgacha-yoshdagi-bolalar-faoliyatida-o-yinning-ahamiyati>
3. https://www.ares.uz/storage/app/media/2021/Vol_2_No_10/493-497.pdf

